

SEMİNER

Konu : AF KANUNU
Yer : Hukukçular Derneği
Tarih : 13 Kasım 1999 Saat: 11.00

AF KANUNU NEDİR

Af Kanunu, Ceza Kanununun bazı hükümlerinin uygulanmaması veya Kanunda yazıldığından farklı bir şekilde uygulanması veyahut da mahkeme kararlarına rağmen, hükümlerin infazlarının engellenmesi anlamında bir hukuki düzenlemedir.

Aslolan suçun cezalandırılması ve cezanın kamu vicdanında rahatsızlık meydana getirmeyen bir yaptırım olmasıdır. Af Kanunu ise istisnaidir ve bir anlamda eşitsizliktir. Geçmişte suç işleyenler cezalarını çekmekte, sonradan aynı suçu işleyenlerin cezalarının infazı kaldırılmakta, indirilmekte veya ertelenmektedir.

Ayrıca, biraz sonra değireceğimiz gibi, gerek cezalandırma, gerekse af yetkisini elinde bulunduran devletin, şahıslara karşı işlenen suçları da af kapsamına alabilmesi, suçun muhatabı olan devlet ile şahıslar ayrıca bir adaletsizliğe sebep olabilmektedir.

İşte Af Kanunu bu anlamda bazı eşitsizliklerin de kaynağı olabilmektedir.

AF NE ZAMAN ÇIKARILMALIDIR

Af Kanunu, Ceza Kanunundaki hükümler uyarınca verilen cezalar üzerinde bir tasarruftur. Suçların cezasız kalmaması kuralının yanı sıra, toplumda işlenen suçların azaltılması için devletin bir atıfet göstermesi gereken hallerde Af Kanunu çıkarılır. Özellikle toplumda var olan iç karışıklıklar ve suçların önlenmesindeki zaaf lar devleti böyle bir yola sevk eder.

Ayrıca, bazı kanun maddelerinin oluşturduğu bireysel haksızlıklar, kamu vicdanında rahatsızlık oluşturduğunda, devlet, cezalarda genel affa veya kısmi indirim e gidebilir. Bu tasarruf da Anayasaya göre Meclise verilmiştir. İstisnai ve ferdi olarak Cumhurbaşkanına da bu yetki verilmiştir. Ancak genel veya kısmi af yetkisi sadece Türkiye Millet Meclisindedir.

AF KANUNUNDA UYULMASI GEREKEN KRİTERLER NELER OLABİLİR

- Af Kanunu yapılırken, eşitlik prensibinden hareket etmek asıl olmalıdır. Kişileri esas alan bir Af Yasası eşitsizlik getirir. Bir kişi kanundan yararlansın veya yararlanmasın düşüncesi ile af kanunu yapmak veya engel çıkarmak, eşitlik ilkesine aykırılıktır.
- Sadece bazı kanun maddelerini kapsama alanına almak, bazı maddeleri kapsama alanı dışında bırakmak da eşitliğe aykırıdır. Son af kanunu örneği böyle bir ayıbı bünyesinde taşımaktadır.
- Suçun devlete karşı veya bireye karşı işlenmiş olmasını esas almak da eşitliğe aykırıdır. Af Kanunu, devlete veya şahıslara karşı işlenmiş suçlar arasında ayırım yapmadan affı öngörmelidir. Aksi halde, devlete karşı işlenen suçları affetmeyen, fakat şahıslara karşı işlenen suçları affeden bir devlet, insanı eksen alan değil, sadece merkezi yönetimi esas alan konumuna düşmüş olur.

- Af Kanununda, ceza hukuku ilkelerine aykırı davranılmamalıdır. Örneğin, son af kanununda TCK.312. maddenin ağırlaştırılmış hali olan, suçun basın yoluyla işlenmesini af kapsamına alıp, hafif hali olan konuşma şeklinde işlenmesini af kapsamı dışına çıkaran bir düzenleme, toplumsal bir çok zaafi ve yanlışlığı beraberinde getirdiği gibi, ceza hukuku ilkelerine de aykırıdır.
- Af yetkisini kullanan kurumun, bu yetkisine müdahale edilmemelidir. Zira bir atıfet olan bu yetki kullanımına getirilecek sınırlamalar, yapılan işi atıfet olmaktan çıkarır, bir kısım insanların kayırılması, bir kısmının da cezalandırılması anlamı taşır.

Bu çerçevede 1982 Anayasası üzerinde durmak gerekir: Anayasanın 87. Maddesi, TBMM'ye, genel ve özel af ilanına ve ölüm cezalarının yerine getirilmesine karar verme yetkisi tanımaktadır. Ancak, hak ve özgürlüklerin düzenlendiği bir çok maddede olduğu gibi burada da bir ANCAK ifadesi ile bu yetkiye sınırlama getirilmiştir. Bu sınırlama da, Anayasanın 14.maddesindeki fiillerden dolayı hüküm giyenleri TBMM'nin af kapsamına alma yetkisi yoktur.

Bu 12 Eylül mantığının önemli bir örneğidir. TBMM, bu mantığa ve bu hükme göre, Anayasayı da yapma ve değiştirme iradesine sahip olan Milletın Meclisi olmasına rağmen, yetkisini kullanamamakta, bir Anayasa maddesi, TBMM'nin yetkisini sınırlamaktadır. Aslında TBMM'yi sınırlayan gerçekten Anayasa maddesi mi? Hayır.

Halk arasında **Pişmanlık Yasası** olarak bilinen “Bazı Suç Failleri Hakkında Uygulanacak Hükümlere Dair 3419 sayılı Kanun”, yukarıda ifade ettiğimiz gibi, toplumda artan suçların azaltılması ve daha fazla suç işlenmeden teslim olunmasını sağlamak üzere çıkarılmış bir kanundur. Kanun her ne kadar Af Kanunu adıyla çıkarılmamışsa da, terör örgütüne yardım etmiş bir kimseyi, suç işlemeden teslim olması veya itirafçı olması halinde affetmekte, bizzat çete mensubu olup da itirafçı olanlar veya teslim olanların cezalarında ise indirim öngörmektedir. Halbuki, Türkiye’de bu suçu düzenleyen 169. Madde ve bunun artırma nedeni olan 3713. Sayılı Kanunun 5. Maddesinden ceza almış binlerce insan vardır ve bunlar için bir af öngörülmemektedir. Bu insanların büyük bir kısmı herhangi bir dahli olmadan veya sadece akrabalık veya arkadaşlık ilişkileri dolayısıyla suç işlemiş insanlardır. Cezalandırılma gerekçesi olan terör örgütü hakkında bir şey bilmediği veya bilse dahi, insanları gammazlamanın insan onuruna aykırı olduğuna inandığı için pişmanlık dile getirememelerinden dolayı pişmanlık yasası içinde değerlendirilmemektedirler. İşte burada eşitsizlik vardır.

Pişmanlık Yasasının af kapsamına aldığı fiiller, Anayasanın 87. Madde delaletiyle 14.maddesi kapsamında değerlendirilen fiillerdir. Bu fiillerin Anayasaya göre af kapsamına alınması mümkün değildir. Fakat devlet böyle bir kanunu çıkarabilmiştir.

Buradan şu sonuç çıkmaktadır ki, Anayasal hükümlerin pek de fazla önemi yok. Devletin âli menfaatleri neyi gerektiriyorsa, uygulamaya konulur. Af yasası da çıkarılabilir.

NEDEN AF KANUNU

En son çıkarılan Af Kanununun, Cumhuriyetin 75. Yılı münasebetiyle çıkarılmak istendiği ifade edildi. Bu doğru değildir. Eğer doğru olsaydı, yani devlet vatandaşına gerçekten bir atıfet yapmak isteseydi, yukarıda anlatmaya çalıştığımız hukuka aykırılıklara düşmezdi. Bizde af kanunları siyasi ortaklıkların hatırı veya hükümetlerin bir sonraki seçim yatırımı için çıkarılmaktadır. Cumhuriyetin 74. Yılı ile 75. Yılı arasında ne fark vardır ki, 74. Yılda değil de 75. Yılda çıkarılmak istenmiştir. Bunun bir mantığı yoktur.

Ancak önceki af kanunlarında olduğu gibi, son af kanunun çıkarılma nedeni, kanunların hukuka aykırı, zamana uyarsız, anayasaya veya uluslararası düzenlemelere, çağdaş hukuk kurallarına aykırı olmalarındandır. Kanunlar ya anayasaya, ya uluslararası düzenlemelere aykırıdır, ya da uygulayıcıların elinde adaletsiz uygulamalara neden olacak kadar kaypak ve gerektiğinde uygulamaya konması düşünülen **istepne** düzenlemelerdir. Bu tarz düzenlemeler kamu vicdanını fazlasıyla kanattığında, şayet kamu vicdanını kanatan uygulamanın değiştirilmesi, devletin çekirdeğini oluşturan bir avuç imtiyazlının menfaatlerine hanel getirmiyorsa Af Kanunu çıkarılabilir.

İşte son defa yapılmak istenen budur. Fakat öyle bir af yasası yapmaya kalktılar ki, bir yönüyle devletin çekirdeğini oluşturan yapıya, bir yönüyle de bu çekirdeğe girmeye çalışan yapıya ters düşen bir düzenleme oldu ve geri tepti. Öncelikle halktan, sonra da egemen bazı güçlerden çekinen Cumhurbaşkanı Kanunu veto etti. Sonrasında da hükümet ortakları yukarıda sıraladığımız gerekçelerle anlaşma sağlayamadılar ve Kanunu rafa kaldırdıklarını beyan ettiler. Ancak öngörümüz odur ki, Af Kanunu artık topluma mal olmuş ve büyük bir beklenti oluşmuştur. Bu beklentinin önüne geçmek mümkün olmadığına göre bu kanun er geç çıkacaktır. O halde çıkmadan önce, adaletsizliklerin düzeltilmesi, affın atıfet olması duygusunu zedeleyecek yerde çıkmasının sağlanması için çalışmalar yapılmalıdır.

ATIFET DUYGUSUNUN ZEDELENDİĞİ ADALETSİZLİK ÖRNEĞİ

1. ÖĞRENCİ AFFI

Cumhurbaşkanı tarafından veto edilen 28.8.1999 tarih ve 4453 sayılı Af Kanunu içinde yer alan “Yükseköğretim Öğrencilerine Yeni Sınav ve Devam Hakkı” başlıklı 12. maddenin 1. bendi hükmüne göre:

“1989-1990 eğitim-öğretim yılından bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar, yükseköğretim kurumlarının hazırlık sınıfı, ön lisans ve lisans eğitim-öğretim programları ile yükseköğretim kurumlarının herhangi bir sınıfından her ne sebeple olursa olsun kaydı silinen veya silinme durumuna gelen veya kendi isteğiyle ayrılan öğrenciler, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten, 1998-1999 eğitim-öğretim yılı sonunda ilişkisi kesilecek olan öğrenciler ise, ilişkilerinin kesildiği tarihten itibaren iki ay içinde, ilgili yükseköğretim kurumlarına başvurmak ve ilgili yükseköğretim kurumunun mevzuat gereğince aradığı kurallara uymak şartıyla, başarısız oldukları bütün dersler için iki sınav ve devam hakkı tanınmak suretiyle öğrenimlerine kaldıkları yerden devam ederler. Sınavlar, başvuru süresini izleyen iki ay içinde yapılacak şekilde ilgili yükseköğretim kurumunca düzenlenip uygulanır. Bu sınavlarda da başarılı olamayanlara, başarılı olmadıkları dersler için bir bütünleme hakkı daha verilir. Bütünleme sınavları, ilk sınavı izleyen iki ay içinde yapılır.”

Kanunun bu hükmünü açarsak:

1. 1989-1990’ eğitim-öğretim yılından, Kanunun yürürlüğe gireceği tarihe kadar, hazırlık sınıfı, ön lisans, lisans eğitim-öğretim programlarının herhangi bir sınıftan öğrencisi olup da, hangi sebepten olursa olsun
 - a) Kaydı silinen, veya
 - b) Silinme durumuna gelen, veya
 - c) Kendi isteğiyle ayrılanlar ile,
2. 1998-1999 yılı sonunda ilişkisi kesilecek olanlar,

- İlişiklerinin kesildiği tarihten itibaren iki ay içinde başvurmak, ve
 - İlgili yükseköğretim kurumunun mevzuatı gereğince aradığı kurallara uymak, şartıyla
 - Başarısız oldukları bütün dersler için iki sınav ve devam hakkı tanınmak suretiyle, öğretimlerine kaldıkları yerden devam ederler.
3. Sınavlar, başvuru süresini izleyen iki ay içinde yapılacak şekilde ilgili yükseköğretim kurumunca düzenlenip uygulanır.
 4. Sınavlarda başarılı olamayanlara, bu derslerden bir bütünleme hakkı daha verilir. Bütünleme sınavları, ilk sınavı izleyen iki ay içinde yapılır.

AF KANUNUNUN HUKUKA UYGUNLUĞU

1. Af Kanunu ile, bir bakıma yükseköğretim kurumlarının hukuk dışı mevzuatlarına meşruiyet kazandırmaya çalışmıştır.

Aftan yararlanacak öğrencilerin, “kanunun yürürlüğe girmesinden veya ilişiklerinin kesilmesinden itibaren iki ay içinde yükseköğretim kurumlarına başvurmak ve **ilgili yükseköğretim kurumunun mevzuat gereğince aradığı kurallara uymak şartıyla**, başarısız oldukları bütün dersler için iki sınav hakkı tanınması” hükmünde, **ilgili yükseköğretim kurumlarının mevzuatı** ifadesi tartışmalı bir ifadedir. Bu güne kadar öğrencilerin cezalandırılması ve ilişiklerinin kesilmesi zaten bu mevzuat yüzündendir. Kanun koyucu, hukuk dışı kuralları içeren ve hukuk tanımaz kişilerin iki dudağı arasından çıkan hükümlere meşruiyet kazandırmaya çalışmıştır.

2. 4453 Sayılı Af Kanunu, her ne kadar Af Kanunu ismiyle anılsa da, getirdiği hükümler itibariyle bir af olmaktan öte, cezalandırma kanunu olmuştur.

Yükseköğretim Kanununda, kılık kıyafete ilişkin hüküm bulunmamasına rağmen, Anayasa ve Kanuna aykırı yapılan düzenleyici işlemlerle (Yönetmelik, genelge v.s.) kılık-kıyafete ilişkin hukuk dışı yükümlülükler getirilmesi nedeniyle cezalandırılan öğrenciler, bu uygulamaların hukuka aykırılıklarının tespit ve tescili için idari davalar açmışlar ve bu davaların bir çoğu devam etmektedir. Açılan davalar sonucunda, her ne kadar hukukçu olmasalar da İdare Mahkemesi Hakimleri, öğrencilere karşı uygulanan **Gestapo Mevzuatı**’nı mahkum edip, bu mevzuat içindeki hukuka aykırı düzenleyici işlemleri ve bu işlemlere dayanılarak verilen cezaları iptal edeceklerdi. Ancak Kanun koyucu, yargının, hukuku geliştirmesine engel olduğu gibi, öğrencilerin bu haklarını da ellerinden almaya çalışmış, tartışmalı mevzuata meşruiyet kazandırmak istemiştir. Bu nedenledir ki, Af Kanunu olarak ifade edilmeye çalışılan kanun, çeteler ve hırsızlar için af kanunu, öğrenciler için bir ceza kanunu olmuştur.

3. Yapılan düzenleme, idari davaları etkileyecek mahiyettedir.

Yükseköğretim kurumlarının mevzuatına uymak zorunluluğu getiren **Sözde Af Kanunu**, bu güne kadar açılmış bulunan idari davaları da etkileyecektir. Kanun koyucunun, mevzuata uyma iradesinin Af Kanununda izhar edilmesi, idare mahkemesi hakimlerinin bir kısmını etkileyecektir. Esasen, Af Kanununun veya herhangi bir kanunun, başka bir konudaki kanuni düzenlemeye etki etmesi, o kanunun anlaşılmasında veya yorumunda etki edecek bir hüküm içermesi, kanun yapma tekniğine aykırı olduğu kadar, hukuka da aykırıdır. Sözde Af Kanunu bu yönüyle de iptali gereken bir “**kanun denemesi**”dir. Kanun yapmasını bilmeyenlerin veya kanun yaparken, mevcut pazarlıklardan bunalanların, kanun tekniğine veya hukuka uygunluğa riayet etmeleri de beklenemezdi.

4. Söзде Af Kanunu, Kanunun muhatabı kişiler arasında ve bu kişilere tanınan hukuk yolu hakkında çelişkiye düşmüş, kamu görevlilerine tanınan hakkı, öğrenciye tanımamıştır.

Söзде Af Kanununda, Cumhurbaşkanı tarafından onaylanan 4455 sayılı “Memurlar ile Diğer Kamu Görevlilerinin Disiplin Cezalarının Affı Hakkında Kanunu”nun 2. maddesinde memurlara tanınan hak öğrencilere tanınmamıştır. Memur Affı Kanununun 2. maddesinde, disiplin cezalarına karşı idari dava açan kamu görevlilerinin, Af Kanununun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 30 gün içinde davaya devam etmek ve düzenleyici işlemin veya uygulamanın hukuka ve kanunlara aykırılığını ispat etmek hakkı verilmektedir. 4453 sayılı Af Kanununda ise öğrencilere bu hak tanınmamıştır. Böylece Af Kanununun muhatabı olan kişiler arasında eşitlik ilkesi ihlal edilmiştir.

AF KANUNU ÇIKMASI SIRASINDA YAŞANILAN GELİŞMELER

İstanbul Üniversitesi öğrencileri 24.08.1999 tarihinde MHP ve ANAP milletvekilleriyle görüşmek üzere TBMM’ne gittiler. MHP’nin hazırladığı önergede bulunan “**Her ne şartla olursa olsun öğrencinin devamlılığı ve sınava girmesi engellenemez**” şeklindeki düzenleme önce Milli Eğitim Komisyonunda, ardından da Anayasa Komisyonunda kabul edildi. Bilahare, Adalet Komisyonunda ise, daha önce düzenleme üzerinde tartışmayacaklarını ifade eden ANP ve MHP Milletvekillerinin oylarıyla, bu düzenleme metinden çıkarıldı ve yukarıda alıntıladığımız şekilde 12. madde olarak kanunlaştırıldı. Halbuki, ANAP ve MHP Milletvekilleri, söz konusu “**Her ne şartla olursa olsun öğrencinin devamlılığı ve sınava girmesi engellenemez**” şeklindeki ibareyi, bizzat kendileri kararlaştırmış ve **her hal ve şartta bunun takipçileri olmaya söz vermişlerdi**. Sonradan, çetelerin ve devlet imkanlarının soyguncularının affına ilişkin tartışma ve pazarlıklar sırasında, “yükseköğretim öğrencilerinin disiplin cezalarının affı” ve “Her ne şartla olursa olsun öğrencinin devamlılığı ve sınava girmesi engellenemeyeceği” şeklindeki hüküm değiştirilmiş ve DSP’nin, pazarlığın bir ucundaki istekleri olarak Af Kanunu yerine Ceza Kanunu şeklinde bir düzenleme yapılmıştır.

Yükseköğretim öğrencilerinin çetelere, hırsızlara, dolandırıcılara, katillere karşılık pazarlık konusu yapılması sonucu çıkarılan Söзде Af Yasası, bu güne kadar kılık kıyafet bağlamında insan hak ve özgürlükleri mücadelesine set çekmiştir. Ayrıca, bundan sonra da kılık kıyafet özgürlüğüne sahip çıkacakları ve bu mücadeleye destek olacakları sözünü verenlerin, bu kutlu mücadeleyi baltaladıkları vahim bir düzenleme olmuştur.

Af kanununun yeniden TBMM gündemine geldiği geçtiğimiz günlerde eski YÖK başkanı milletvekilinin teklifi ile Adalet Komisyonunda “Her ne sebeple olursa olsun öğrencinin sınava girmesi engellenemez” ifadesi bazı milletvekillerinin de desteği ile kanun teklifi metnine konulmuş ve kabul edilmiştir. Şimdi, her ne kadar kanun rafa kaldırılmış olsa da çok kısa zamanda gündeme gelecek ve kanunlaşacaktır. Kanunun Adalet Komisyonunda ve Genel Kurulda görüşülmesinden önce önemli bir görev bizi beklemektedir.

Yapılacak iş, Af Kanununun tekrar Meclis gündemine geleceği süreci iyi değerlendirmek, herkesin özgürlükler konusundaki duyarlılığını, öğrencilerin doğal hakları konusundaki mihenk taşına vurmak olacaktır. Bu süreçte yoğun bir şekilde bu konu işlenmeli, gölge ortadan kaldırılmalıdır. Geleceğimizi inşa edecek gençleri, bu zilletten kurtarmanın yolu, hukuk mücadelesinin devamıdır. Bunun için de, hukuk dışı mevzuata meşruiyet kazandıracak her türlü girişimin ve düzenlemenin karşısında olmak gerekir.

2. MEMUR AFFI

1 Eylül 1999 tarih ve 4455 sayılı Kanunla, memurlar ile diğer kamu görevlilerininin 23 Nisan 1999 tarihine kadar işledikleri disiplin suçları için takibat yapılmayacak OLUP, bu tarihe kadar işledikleri suçlardan dolayı aldıkları disiplin cezaları da af edilmiştir.

Çıkarılan Af Kanununda, devletin şahsiyeti aleyhine işlenen suçlar ile, kanunun yüz kı-zartıcı suçlar adıyla düzenlediği, basit ve nitelikli zimmet, rüşvet, irtikap, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi suçlarla, kaçakçılık, ihaleye fesat karıştırma, devlet sırlarını açığa vurma suçlarına karşı verilen, kurumla sürekli ilişik kesilmesi sonucunu doğuran disiplin cezaları ve Hakimler ve Savcılar Kanununun bazı maddelerinde tadat edilen suçlar dışında kalan, kanun tüzük ve yönetmelikler gereğince memurlar ve diğer kamu görevlileri ile bu görevlileri ile bu görevlerde bulunmuş olanlar hakkında verilmiş disiplin cezaları, bütün sonuçları ile birlikte ortadan kaldırılmış bulunmaktadır.

Kanun, diğer bir af kanunu olan 4453 sayılı Bazı Suç ve Cezaların Affına İlişkin Kanun-da öğrencilere tanınmayan bir hakkı kamu görevlilerine tanımaktadır. Bu hak, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargı mercilerine başvurmuş olanların, kanun yürürlüğe girdikten sonra 30 gün içinde idari yargı mercilerine başvurarak davaya devam etme hakkının kullanılma-sıdır.

Kamu görevlisi 30 gün içinde bu hakkını kullandığında davaya kaldığı yerden devam edi-lecek, kullanmadığında ise ilgili yargı mercii, “karar verilmesine yer olmadığı” kararı vererek dosyayı işlemiden kaldıracaktır.

Kamu görevlisinin davaya devam etmesi halinde, ilgili mahkeme kamu görevlisinin aley-hine karar vermiş olsa dahi, bu Kanununun getirdiği af hükümlerinden yararlanacaktır. Bu nedenle, kamu görevlisinin davaya devam etmesinde herhangi bir sakınca bulunmamaktadır. Aksine da-vaya devam etmesinde yarar umulmaktadır. Şöyle ki:

Hukuk, içinde, hakkın aranması ve yerini bulması için verilen mücadeleyi de barındır-maktadır. Hak, tabii bir bağış, hukuk ise hem hakkın çoğulu, hem de hakların tümünün bir araya geldiği ve sistematik bir şekilde açıklandığı sistemi ifade eder. Ki biz buna çoğu zaman hukuk sistemi de deriz. Hukuk sistemi içinde, hakkın aranması ve hukukun/adaletin yerini bulması zımni olarak değil, bizzat ve açıkça vardır.

İşte bu hakların tümünü ve bunların kullanılmasını, kullanılmasına engel olunması halin-de mücadele edilmesi gerektiğini ve bu gerekliliğin koşullarını içinde barındıran düzene hukuk sistemi denmektedir. Hukuk sistemi, fiilen bir toprak parçasında yaşamasa dahi, tabii olarak in-sanların fikrinde, gönlünde ve fiillerinde yaşar. Devletlerin hukuk sistemleri, işte bu mücadelenin arenasını, mücadelenin şartlarını, taraflar arasında eşitliği sağlayacak şekilde dizayn eder. Devlet bunu yapmadığında bu mücadelenin tarafları hukuku dizayn etme işini eline alır, inisiyatifi ele geçirir ve mücadele bu noktadan sonra devlet ile teb’ası arasında cereyan eder.

Yaşadığımız iki yılı aşkın süreçte, devlet ile teb’ası arasındaki mücadelenin şiddetine ve sonuçlarına şahit olduk. Halkın bu mücadelede arzu ettiği en önemli sonuç, devleti ile bir daha karşı karşıya gelmeyecek düzenlemelere ulaşmak iken, hiç istemediği halde, bizzat vekilleri tara-fından hukuk dışı kurullarla oluşmuş sözüm ona hukuk sistemine peşkeş çekilmiş, asillerin arzu-larının hilafına, beklenmeyen bir af kanunu çıkarılmıştır. Çıkarılan kanun Cumhurbaşkanı tara-fından da onaylanmıştır.

Halka ve halkın temsilciliği görevini üstlenen sivil toplum kuruluşlarına, dolayısıyla sendikalara düşen görev, konuyu sürekli gündemde tutup, yapılan yanlışları vurgulamak olmalıdır. Bu haliyle, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin lehine gibi görünen af düzenlemesi, esasen, ilgililerini/afedilenleri(!), geçmişte suç işlemiş de, bir lûtufl gereği affedilmiş konuma düşürmüştür. Hâlbuki temel hak ve hürriyetlerinden taviz vermemek gibi şerefli bir görevi ifa eden memurların, bu eylemlerinden dolayı affa değil, mükâfata uğramaları gerekirdi. Millettin vekilleri, memurların bu onurlu mücadelesinin karşılığını, affa değil, hakların gaspını öngören düzenlemelerin ortadan kaldırılması ile vermeleri gerekirdi.

Kanun, kanunun yürürlüğe girmesinden önce idari yargı yerlerine başvurmuş olanların davaya devam etmelerine imkân tanımaktadır. Bu imkân, memurlar hakkında, kanuna ve hukuka aykırı şekilde disiplin cezalarını öngören düzenleyici işlemlerin (yönetmelik, genelge vs.) iptalinin sağlanmasıdır.

Hukuk mücadelesi eninde sonunda, bu tür hukuk dışı düzenlemelerin Danıştay tarafından iptal edilmesini sağlayacaktır. Hak ve Hukuka inanmanın bizi ulaştıracağı bir başka sonuç yoktur. Dolayısıyla, haklarında disiplin cezaları verilmiş ve cezaları henüz kesinleşmemiş veya henüz ceza almamış fakat idari yargılaması devam eden kamu görevlilerini bekleyen önemli görev, bu davaların takibini sağlamak ve kanunun yürürlüğünü takiben 30 gün içinde dilekçe vererek davaya devam etme isteğini yazılı olarak bildirmektir. Dava aleyhine sonuçlansa dahi kaybedecek bir durumu olmayacaktır. Zira Kanun, davanın aleyhe sonuçlanması durumunda dahi, Af Kanunu hükümlerinin uygulanacağı hükmünü getirmektedir.

Onurlu bir yaşam tarzını alfabe ile birlikte öğrencilerinin kalbine ve beynine bir iman düsturu olarak nakşeden öğretmenlerimizin, bizzat kendi geçmişlerine ve onurlarına yapılmış böyle bir haksızlığa, idari yargılamalarının devamını sağlayarak verecekleri cevap; gerçekten de, onurlu yaşamının susuzluğunu çekenlere bir yudum su, hukuksuzluk çölünde affı bir vaha gibi görenlere, gerçek hukuk mücadelesinin varacağı neticeyi göstermek olacaktır.

SONUÇ

İster genel, isterse kısmi olsun, af kanunu çıkararak birtakım haksız düzenlemeler ve uygulamalara maruz kalmış insanlar ve onların yakınlarına imkân tanınmak isteniyorsa, bu düzenlemeyi en genel anlamında evrensel hukuk kurallarına ve ceza hukuku ilkelerine uygun yapmak zorunluluğu vardır. Üzerinde konuştuğumuz af kanunu, şayet affın bir atıfet olduğu ve her türlü düzenlemenin evrensel hukuk kurallarına, insan temel hak ve özgürlüklerine uygun yapılması gerektiği anlayışından yola çıkılarak ortaya konulsaydı, bu günkü sonuca değil, afftan gerçekten de kader kurbanlarının yararlandığı sonuca ulaşılmış olurdu.

Hukukun herkese lazım olduğu prensibinin bir kere daha perçinlendiği af kanunu tartışmalarında, gerçek hukukçulara ne kadar gerek duyulduğu da ortaya çıkmıştır. Biz yine **HERŞEYE RAĞMEN HUKUK** diyoruz.

Av. Muharrem BALCI